

ניחוחות לפרשת כי תשא - שבוע החמ"ד

מנהיגי חינוך יקרים,

בפתיחת הפרשה מוזכרת השבת בסמוך למלאכת המשכן :

"אֶךָ אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ" (לא, יג) .

פסוק זה מלמדנו שלמרות חשיבות בנין המשכן מלאכת הקמתו אינה דוחה את קדושת השבת. התורה מזהירה שלמרות הזריזות והרצון להקים את המשכן מהר ככל האפשר, כאשר מגיעה השבת "באה שבת באה מנוחה". חייבים לעצור את כל המלאכה מפני קדושת השבת. קדושת השבת מחייבת להימנע ממלאכה, ומשום כך אין ברירה אלא לדחות את המשך מלאכת הקמת המשכן עד לאחר השבת.

לקראת סיום הפרשה מופיע שוב ענין השבת והפעם בתוך הציווי על החגים:

"שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת בְּחַרְיֵשׁ וּבִקְצִיר תִּשְׁבֹּת" (לד, כא)

וכתב רש"י "חריש וקציר שהוזכר בו, לומר לך מה חריש רשות אף קציר רשות, יצא קציר העומר, שהוא מצוה ודוחה את השבת". קצירת העומר לצורך מנחת העומר שהיא מצוה דוחה שבת.

בנקודה זו היתה מחלוקת בין הפרושים והבייתוסים. חכמי ישראל הפרושים, בימי בית שני, דרשו את הפסוקים כפי שקבלו במסורת התורה שבעל פה, ואילו הבייתוסים דרשו את הפסוקים לפי הבנתם ולא כפי הבנת חז"ל. הבייתוסים למדו בפסוקים שפסח יחול תמיד ממחרת השבת כך שקצירת העומר הנעשית במוצאי החג לא תהיה אף פעם בליל שבת כדי שלא תדחה את השבת. לעומתם חכמי ישראל, הפרושים, לא חששו מכך. הרב קוק מסביר (מאמרי הראי"ה עמ' 179) שוודאי אין לומר שהבייתוסיות הייתה חרדה לקדושת השבת יותר מהפרושים, אלא שחכמי ישראל נקטו שהחקלאות כחלק מבניין הארץ אינה רק גורם כלכלי חיוני אלא העם שכולו קודש, כל ערכיו כולם קודש. כך גם החקלאות של עם ישראל ספוגה קודש, ולכן ראשית הקציר עולה למדרגת עבודת קודש הקריבה על המזבח. קורבן ציבור זה דוחה את השבת.

סגולת ישראל וקדושתם ביושבם על אדמת הקדש משפיעה גם על החקלאות הישראלית ובנין הארץ, שגם התוצאות המעשיות תוכן קדוש יש להם. השבת היא קודש וכל מלאכה אסורה בה, חריש וקציר הן מלאכות האסורות בשבת. אך הקורבן של חגיגת ראשית הקציר עולה למדרגת הקודש הקבועה של הציבור אשר דוחה את השבת. הבייתוסים לא יכלו לעכל אור גדול זה והאפילו אותו בטענתם "אין קצירת העומר דוחה את השבת". אך אנו מבינים שדחיית השבת החריגה הזו מלמדת על קדושתם של ישראל "כי עם קדוש אתה לה' אלוקיך" (דברים ז' ו'). חיי התורה והמצווה כולם חיי הלאום כולו המה, ושמירת השבת וקדושתה רק מתחזקים בזה.

היכולת להכיל משימות שונות ומורכבות בכל תחומי החיים ולדעת למזג ביניהם הם יסודות משנת החמד. חינוך לתורה וקדושה מחד, ומאידך גיסא חינוך להשתלבות בכל תחומי העשייה והיצירה בבניין הארץ מתוך שמירה וקיום המצוות, הם אדני היסוד והדגל אותו אנו מניפים בגאון. לחנך למורכבות של שילוב הקודש והחול ביחד זאת משימה גדולה ונעלה המוטלת על כתפיו מדי יום. זאת השליחות הגדולה של החמד! אנו זוכים לפתוח את שבוע החמ"ד בו אנו מבטאים את כל ערכי החמ"ד בבחינת "בכל דרכך דעהו" לעלות על נס את דגלי הזהות ציונית דתית של תלמידנו.

בהזדמנות זו מבקשת להביע הערכה גדולה לכם מנהיגי ומובילי החמ"ד על הפעילויות המיוחדות שאתם מובילים בשבוע החמ"ד על העושר ביוזמות הבית ספריות גם בתקופה זו הדורשת מאיתנו הערכות אחרת וליצירתיות בשבוע החמ"ד.

שבת חמ"ד שמח